

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **R. cirkvi**, J.P.N., zastúpenej JUDr. S. P., advokátom so sídlom v N., proti žalovaným **1/ E. S., nar. X.**, bývajúcej v B., **2/ V. K., nar. X.**, bývajúcemu v T., **3/ J. K., nar. X.**, bývajúcemu v B., **4/ M. H., nar. X.**, bývajúcemu v L.B., **5/ Z. V., nar. X.**, bývajúcej v B., **6/ E. H., nar. X.**, bývajúcemu v U., **7/ A. N., nar. X.**, bývajúcej v U., **8/ M. B., nar. X.**, bývajúcemu v B., **9/ T. H., nar. X.**, bývajúcemu v P., **10/ M. B., nar. X.**, bývajúcemu v Ž.Ž., **11/ Ing. R. B., nar. X.**, bývajúcemu v Ž.Ž., **12/ Ing. P. Š., nar. X.**, bývajúcemu v H., **13/ E. Š., nar. X.**, bývajúcemu K., **14/ V. Š., nar. X.**, bývajúcemu v U., **15/ Z. K., nar. X.**, bývajúcej v J., **16/ E. Š., nar. X.**, bývajúcej v B., **17a/ M. Š., nar. X.**, bývajúcemu v Ž.Ž., **17b/ P. Š., nar. X.**, bývajúcemu v R., **17c/ D. Š., nar. X.**, bývajúcemu v Ž.Ž., **18/ A. D., nar. X.**, bývajúcej v B., **19/ M. H., nar. X.**, bývajúcemu v U., **20/ A. G., nar. X.**, bývajúcej v O., **21/ B. D., nar. X.**, bývajúcej v O., **22/ A. D., nar. X.**, bývajúcej v P., **23/ V. H., nar. X.**, bývajúcemu v O., **24/ P. P., nar. X.**, bývajúcej v U., **25/ J. K., nar. X.**, bývajúcej v T., **26/ L. T., nar. X.**, bývajúcej v Ž.Ž.Ž., **27/ D. H., nar. X.**, bývajúcemu v B., **28/ J. B., nar. X.**, bývajúcemu v Ž.Ž.Ž., **29/ M. Š., nar. X.**, bývajúcemu v U., **30/ A. H., nar. X.**, bývajúcemu v O., **31/ S. K., nar. X.**, bývajúcemu v B., **32/ M. M., nar. X.**, bývajúcemu v B., **33/ L. M., nar. X.**, bývajúcemu v D., zastúpenému V. K., bývajúcim v B., **34/ I. K., nar. X.**, bývajúcej v P., **35/ M. K., nar. X.**, bývajúcemu v R., **36/ Š. S., nar. X.**, bývajúcemu v B., **37/ Mgr. P. K., nar. X.**, bývajúcemu v B., **38/ B. Š., nar. X.**, bývajúcemu v B., **39/ E. Š., nar. X.**, bývajúcej v U., **40a/ B. K., nar. X.**, bývajúcej v U., **40b/ E. Š., nar. X.**, bývajúcej v U., **40c/ L. K., nar. X.**, bývajúcemu v U., **41/ I. K., nar. X.**, bývajúcej v T., **42/ J. Š., nar. X.**, bývajúcemu v B., žalovaní okrem 2/, 11/, 33/ zastúpení žalovaným 37/ Mgr. P. K., nar. X., bývajúcim v B., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4 C 17/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 16. apríla 2013, sp. zn. 6 Co 6/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bánovce nad Bebravou rozsudkom zo 4. októbra 2011, č.k. 4 C 17/2008-816 zamietol žalobu o určenie vlastníckeho práva žalobkyne k označeným lesným pozemkom v k.ú. Ž. (ďalej len „pozemky“) ako nedôvodnú. Z vykonaného dokazovania zistil, že žalovaní, resp. ich právni predchodcovia, sa na základe zámennej zmluvy uzavretej so žalobkyňou ujali držby pozemkov najneskôr v septembri 1939. Nestotožnil sa s tvrdením žalobkyne o dočasnom charaktere zámennej zmluvy, nakoľko účelom zmluvy bolo vytvoriť zo zamenených pozemkov kompaktné celky, ktoré by zmluvné strany mohli efektívnejšie užívať; preto je logický záver, že zmluva mala viesť k trvalej zmene vlastníctva zamieňaných pozemkov. Vzhľadom na širšie celospoločenské súvislosti v rokoch 1940 – 1961 (druhá svetová vojna, zmeny právneho poriadku, politické procesy, konfiškácia majetku cirkví), časový odstup a technické možnosti daného obdobia je potrebné vychádzať z domnienky, že držba pozemkov jednotlivými fyzickými osobami bola v dôsledku dojednanej zámeny oprávnená, pričom vydržacia doba uplynula 1. januára 1961, kedy sa tieto osoby stali riadnymi vlastníkmi pozemkov v zmysle Stredného občianskeho zákonníka (1950). O trovách konania nebolo rozhodnuté s poukazom na § 151 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 16. apríla 2013, sp. zn. 6 Co 6/2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). K námietke žalobkyne ohľadne nesprávneho hodnotenia dôkazov uviedol, že súd prvého stupňa na základe vykonaných zápisov o miestnom šetrení správne ustálil, že fyzické osoby sa ujali držby pozemkov najneskôr v septembri 1939. Pokiaľ ide o vyriešenie otázky trvania držby – t.j. či mala byť dočasná, ako tvrdila žalobkyňa, alebo trvalá s vedomím výkonu vlastníckeho práva, ako tvrdili žalovaní, bolo potrebné vychádzať z § 145 ods. 1, 2 Stredného občianskeho zákonníka, ktorý v prípade pochybností o oprávnenosti držby ustanovil právnu fikciu, že držba je oprávnená. Keďže sa nezachovala samotná zámenná

zmluva ani iné písomnosti, ktoré by preukazovali tvrdenia účastníkov konania, a ostatné dôkazy sú len nepriame, bola aplikácia tejto právnej fikcie plne dôvodná, a viedla k správne právnemu záveru, že jednotliví držiteľia pozemkov k nim nadobudli vlastnícke právo vydržaním. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že vydržanie nehnuteľností vo vlastníctve cirkvi vtedajší právny poriadok neumožňoval, je smerodajné uviesť, že ho (ani) nezakazoval. Ani v prípade, že by boli sporné pozemky prevedené do vlastníctva štátu (čomu nenasvedčuje žiaden z vykonaných dôkazov) a ich vydržanie fyzickými osobami by tak bolo vylúčené, by žaloba nemohla byť úspešná, nakoľko štát nie je účastníkom konania. O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodnuté s poukazom na § 224 ods. 4 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť založila na vade konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., spočívajúcej v tom, že súd prvého stupňa odmietol vykonať ako dôkaz identifikáciu parciel v k.ú. Omastiná, a že súdy od žalovaných nepožadovali predloženie zámennej zmluvy v písomnej podobe. Namietala i nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktoré viedlo súdy k záveru o nadobudnutí vlastníckeho práva fyzických osôb k zameneným pozemkom vydržaním. Z týchto dôvodov žiadala, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný 11/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu vyjadril presvedčenie o správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia a zdôraznil, že ak žalobkyňa 60 rokov pred podaním žaloby otázku vlastníctva pozemkov neriešila, bolo zrejme preto, že zámena nemala mať len dočasný charakter. Preto navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu „potvrdiť v plnom rozsahu.“

Žalovaný 33/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie neobsahuje žiadne skutočnosti, spôsobilé privodiť zmenu ním napadnutého rozhodnutia.

Žalovaný 37/ sa k dovolaniu vecne nevyjadril, poukazujúc na jeho neprípustnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) skúmal najskôr,

či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Žalobkyňa dovoláním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Prípustnosť dovolania by v danom prípade prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Dovolací súd preto so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z nich. Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali

za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných vád v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných vád.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka netvrdila a dovolací súd ich existenciu nezistil. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru dovolateľky je konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorej existenciu vidí v tom, že súd prvého stupňa odmietol vykonať ako dôkaz identifikáciu parcel v k.ú. Omastiná, a že súdy od žalovaných nepožadovali predloženie zámennej zmluvy v písomnej podobe.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod). V prejednávanej veci z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobkyni bolo niektoré z týchto práv odňaté.

Žalobkyňa namieta vady súvisiace s dokazovaním. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok (len) neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania

nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno preto vyvodit', že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 125/1999). Pokiaľ ide o nepredloženie písomnej zámennej zmluvy, z rozhodnutí súdov vyplýva, že tento dôkaz nebolo možné vykonať vzhľadom na to, že sa nezachoval.

Keďže existencia vady konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. sa v dovolacom konaní nepreukázala, prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' ani z tohto ustanovenia.

Dovolanie je odôvodnené i nesprávnosťou právnych záverov zaujatých súdmi nižších stupňov, teda nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. júna 2014

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková